

सहकारी शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७

सहकारी संघसंस्थालाई सवल, सक्षम र सुशासनयुक्त बनाउने उद्देश्यले प्रदेश सरकार भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय तथा अन्तर्गत सहकारी प्रशिक्षालय र प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार कार्यालयबाट सहकारी सम्बन्धी शिक्षा, तालिम कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन, संचालन तथा कार्यान्वयन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ को दफा १३२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले देहायको कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम "सहकारी शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको मिति देखि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) "कार्यालय" भन्नाले प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार कार्यालय सम्झनुपर्दछ।

(ख) "प्रशिक्षालय" भन्नाले सहकारी प्रशिक्षालय इनरुवा सम्झनु पर्दछ।

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ।

(घ) "शिक्षा, तालिम कार्यक्रम" भन्नाले मन्त्रालय, कार्यालय र प्रशिक्षालयले स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार संचालन गर्ने सहकारी सम्बन्धी तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रिया, अभिमुखीकरण लगायतका कार्यक्रमहरू सम्झनुपर्दछ।

३. शिक्षा, तालिम कार्यक्रमको उद्देश्य : यस कार्यविधि बमोजिम संचालन गरिने शिक्षा, तालिम कार्यक्रमको उद्देश्य निम्न बमोजिम हुनेछः

(क) सहकारी क्षेत्रमा आवद्ध जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,

(ख) प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको परिधिमा गरी सहकारीको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि, विकास तथा प्रवर्धन गर्ने,

(ग) सहकारी व्यवसायीकताको विकास गर्ने।

(घ) सहकारी क्षेत्रको समग्र विकासमा शिक्षित गर्ने।

४. शिक्षा, तालिम संचालन गर्ने : (१) प्रशिक्षालयले संचालन गर्ने शिक्षा, तालिम कार्यक्रमहरू, सहभागी संख्या, विषय वस्तु, समयावधि लगायतका विषयहरू अनुसूची -१ मा उल्लेख गरे बमोजिम

राज्यसन्त्री

हुनेछ। शिक्षा, तालिम कार्यक्रमको आवश्यकता पहिचानका आधारमा अनुसूची-१ मा उल्लेखित विषयहरूलाई मन्त्रालयको स्वीकृतिमा हेरफेर गर्न सकिनेछ ।

(२) मन्त्रालय र कार्यालयले शिक्षा, तालिम कार्यक्रमहरू संचालन गर्दा मन्त्रालय र कार्यालयको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिमका कार्यक्रमहरू कार्यक्रमको प्रकृति अनुसार प्रशिक्षालयका लागि स्वीकृत पाठ्यक्रमसंग सामञ्जस्य हुने गरी संचालन गरिनेछ ।

(३) शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने निकायले आफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम अनुसारका शिक्षा, तालिम कार्यक्रमको प्रकृति अनुसार कार्यक्रमको लागत, सहभागी, कार्यक्रम संचालन गर्ने स्थान, कार्यक्रमको विषयवस्तु लगायतका प्रत्येक कार्यक्रमका लागि: अख्तियार प्राप्त अधिकारीबाट निर्णय गराई सोही बमोजिम कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्नेछ ।

५. शिक्षा, तालिम कार्यक्रमका सहभागीहरू: भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय वा अन्तर्गतका निकायका कर्मचारीहरू प्रदेश नं. १ मा रहेका स्थानीय तहका कर्मचारीहरू, सहकारी संघसंस्थाका संचालक, पदाधिकारी, कर्मचारी तथा सहकारी क्षेत्रमा आवद्ध जनशक्तिहरू दफा ४ बमोजिमको शिक्षा, तालिम कार्यक्रममा सहभागी बन्न सक्नेछन्।

६. सहभागी छनोट विधि: (१) शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने निकायबाट निर्धारित संख्यामा कृषि ज्ञानकेन्द्र, पशु सेवा विज्ञकेन्द्र, स्थानीय तहहरू, प्रदेश रजिष्ट्रारको कार्यालय, जिल्ला र प्रदेश स्तरका सहकारी संघहरूलाई कार्यक्रमका सहभागी छनोट गरी पठाउन कार्यक्रम संचालन हुनु भन्दा पन्ध्र दिन अगाडि पत्र लेखी पठाउनु पर्नेछ र ती निकायहरूबाट छनोट भई आएका दफा ५ बमोजिमका व्यक्तिहरूलाई शिक्षा, तालिम कार्यक्रममा सहभागी गराईनेछ।

(२) कार्यक्रममा सहभागी छनोट गर्दा भौगोलिक अवस्था, जनसंख्या एवं सहकारी संघसंस्थाको संख्या समेतको आधारमा समानुपातिक र समावेशी हुने गरी छनोटगर्नु पर्नेछ।

७. प्रशिक्षक वा सहजकर्ता सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रशिक्षालयबाट संचालन गरिने सहकारी शिक्षा, तालिम कार्यक्रममा देहाय बमोजिम सहजकर्ता एवं स्रोत व्यक्तिहरू रहनेछन्:-

(क) प्रशिक्षालयका प्राचार्य र प्रशिक्षकहरू

(ख) प्रशिक्षक प्रशिक्षण प्राप्त गरेका र सम्बन्धित विषयमा विज्ञता भएका मन्त्रालय, कार्यालयका अधिकृतस्तरको कर्मचारी तथा अन्य सम्बन्धित विषयका विज्ञहरू।

राज्यमन्त्री

(२) मन्त्रालय र कार्यालयबाट संचालन गरिने शिक्षा, तालिम कार्यक्रममा मन्त्रालय तथा कार्यालयका अधिकृतस्तरको कर्मचारीहरु तथा अन्य सम्बन्धित विषयका विज्ञहरु सहजकर्ता एवं स्रोत व्यक्तिहरुको रुपमा रहनेछन् ।

(३) सहकारी संचालनमा लामो अनुभव भएका संचालकहरु, व्यवस्थापक सहकारी व्यवसायी तथा अभियान्ताहरु भध्यबाट मन्त्रालयले सुचीकृत पेहा व्यक्तिहरु ।

८. शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन हुने स्थान: (१) प्रशिक्षालयले संचालन गर्ने शिक्षा, तालिम कार्यक्रम सामान्यतः प्रशिक्षालय रहेको स्थान सुनसरीको ईनरुवामा गरीनेछ । तर कार्यक्रम पहुँच, सहभागीको संख्या, बजेटको अवस्था समेतलाई मध्यनजर गरी प्रदेश नं.१ भरी जुनसुकै जिल्लामा स्थलगत रुपमा कार्यक्रम संचालन समेत सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तालिम संचालन हुने स्थान र समयको बारेमा तालिम संचालन हुनु भन्दा छ दिन अगाडी मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

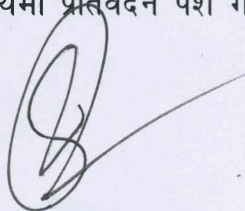
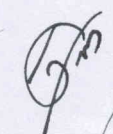
(३) मन्त्रालय र कार्यालयबाट संचालन गरिने शिक्षा, तालिम कार्यक्रमहरु आवश्यकता अनुसार प्रदेश नं. १ भरी जुनसुकै जिल्लामा स्थलगत रुपमा संचालन गर्न सकिनेछ ।

९. शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन खर्च र पारिश्रमिक: शिक्षा, तालिम कार्यक्रम संचालन गर्दा लाग्ने खर्च तथा पारिश्रमिक कार्यक्रमको लागि स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार हुनेछ ।

१०. सुपरिवेक्षण, अनुगमन, तथा मूल्याङ्कन: शिक्षा, तालिम संचालन कार्यक्रमको सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन मन्त्रालयले गर्नेछ ।

११. शिक्षा, तालिम कार्यक्रमको आवश्यकता पहिचान तथा प्रभावकारीता अध्ययन: प्रशिक्षालयले समय समयमा तालिम आवश्यकताको पहिचान गर्ने तथा पहिले संचालन गरेका कार्यक्रमहरुको प्रभावकारीता अध्ययन गरी सोही बमोजिम आगामी आ.व हरुमा संचालन गरिने कार्यक्रमहरु परिमार्जन गरी स्वीकृतिको लागि मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१२. प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने: शिक्षा, तालिम कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि कार्यक्रम संचालन गर्ने निकायले कार्यक्रम संचालन अवधि, स्थान, विषयवस्तु, सहभागी र सहजकर्ता विवरण, सिकाई उपलब्धी सहितको विवरण खोली मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

२६५१/११५५
राज्यमन्त्री

१३. विशेषज्ञ उपलब्ध गराउन सकिने: प्रदेश सहकारी संघ, जिल्ला संघहरू तथा विषयगत संघहरू स्थानीय तहहरू वा विशिष्टीकृत संघहरूले तालिम, छलफल, गोष्ठी संचालन गरी विशेषज्ञ माग गरेमा उपलब्ध गराउन सहिनेछ।
१४. सहकारी सम्बन्धी सामाग्री प्रकाशन र वितरण: प्रशिक्षालयले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम अनुसार सहकारी अभियानको प्रवर्धन तथा सहकारी संघसंस्थामा शिक्षा तथा जागरण पुर्याउने गरि अध्ययन सामाग्री तयार गरी सहकारी शिक्षा, तालिम कार्यक्रमहरूमा वितरण गर्न सक्नेछ।
१५. कार्यविधि बमोजिम हुने: तालिमको पाठ्यक्रम, पाठयोजना र प्रशिक्षण सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा भएका व्यवस्थाहरू यसै कार्यविधि बमोजिम र अन्य विषयहरूको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।
१६. बाधा अड्काउ फुकाउने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार बाधा अड्काउ फुकाउनेछ।

राज्यमन्त्री

अनुसूची - १
(दफा ३ संग सम्बन्धित)

१. आधारभूत सहकारी लेखापालन तालिम

(क) समयावधि: ६ दिन

(ख) कक्षा संख्या: २२ वटा

(ग) प्रतिकक्षासमय: ९० मिनेट

(घ) सहभागी: समानुपातिक रूपमा कम्तीमा २० र बढीमा ३० जना।

(ङ) तालिमको उद्देश्य

तालिमको समाप्ती पश्चात सहभागीहरूले निम्न कार्यहरू गर्न सक्नेछन्

१. सहकारी लेखा प्रणाली अनुसार लेखा राख्न।

२. विभिन्न वित्तीय प्रतिवेदनहरू तयार गर्न।

३. संस्थाका वित्तीय प्रतिवेदनहरू जाँच तथा विश्लेषण गर्न।

सि.नं.	विषयबस्तु (Course Contents)	कक्षासंख्या
१	लेखाको सिद्धान्त अवधारणा र महत्व	१
२	लेखामा प्रयोग हुने शब्दावली	१
३	लेखाङ्कन नियम र समीकरण	२
४	सहकारीका मुख्य खाता तथा सहायक खाताहरूको परिचय	१
५	गोश्वारा भौचर परिचय र अभ्यास	२
६	सहकारी हिसाव संकेत नम्बर	१
७	गोश्वारा भौचर तयारी	४
८	खातामा प्रविष्टी	४
९	हिसाव परीक्षा सूचीको परिचय र अभ्यास	१
१०	मिलाउनु पर्ने प्रविष्टी परिचय र अभ्यास	१
११	खाताबन्दी	१
१२	आय विवरण	१
१३	बचत बितरण	१

राज्यमन्त्री

१४	कोषको परिचय र कोष विवरण	१
१५	स्थिति विवरण पत्र वासलात	१
१६	हास कट्टी विधि	१
१७	सहकारीमा लेखा परिक्षण प्रकृया	२
१८	व्याज गणना विधि	१
१९	नगद प्रवाह विवरण परिचय र अभ्यास	३
	जम्मा कक्षा	३०

३० वटा कक्षावाट अवधि, सहभागीको स्तर र स्रोत व्यक्तिको उपलब्धताको आधारमा २२ वटा कक्षा छनौट गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

२. आधारभूत सहकारी व्यवस्थापन तालिम

(क) समयावधि: ६ दिन

(ख) कक्षा संख्या: २२ वटा

(ग) प्रति कक्षा समय: ९० मिनेट

(घ) सहभागी: समानुपातिक रुपमा कम्तीमा २० र बढीमा ३० जना।

(ङ) तालिमको उद्देश्य

तालिमको समाप्ती पश्चात सहभागीहरुले निम्न कार्यहरु गर्न सक्नेछन्

१. सहकारीका मूल्य सिद्धान्त र कानूनी प्रावधान अनुरूप संस्था सञ्चालन गर्न।

२. व्यवस्थापनका नवीनतम सीप र कौशललाई संस्थामा उपयोग गर्न।

३. बचत तथा ऋण परिचालन कार्य व्यवस्थित रुपमा सम्पादन गर्न।

४. सहकारीको मानचित्र अनुसार कार्य गर्न।

५. सदस्य केन्द्रीयता सूचकाङ्कको आधारमा संस्थाको विश्लेषण गर्न।

६. सहकारी संस्थामा जिम्मवारीको आधारमा सुशासन कायम गरी स्वशासित हुन।

७. संस्थामा स्वनियम, सोको विश्लेषण र उपयुक्त निर्णय गर्न।

सि.नं.	विषयवस्तु (Course Contents)	कक्षा संख्या
१	सहकारीको अवधारणा र महत्त्व	१
२	सहकारीका मूल्य मान्यताहरु	१
३	सहकारी सिद्धान्त र व्यवहारिक प्रयोग	१

राज्यमन्त्री

४	नेपालको संविधान र सभाजवादको अवधारणामा सहकारी	१
५	सहकारी अनुगमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था	२
६	प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७६	१
७	सहकारी संघ संस्था एकीकरण कार्यविधि, २०७७	१
८	सहकारी व्यवसाय र अन्य व्यवसायमा फरक	१
९	सहकारीमा बजार व्यवस्थापन तथा कार्य प्रणाली	१
१०	सहकारी व्यवस्थापन प्रणाली तथा बजारीकरण	१
११	सहकारीमा बजार व्यवस्थापन तथा ऋण व्यवस्थापन	१
१२	सहकारीमा व्यवसायीकता विकास	१
१३	सहकारीमा ऋण व्यवस्थापन	१
१४	सहकारीमा नेतृत्व बिकास	२
१५	सहकारी संस्था सफलताका आधार	१
१६	सहकारीमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	१
१७	सहकारीमा लैङ्गिक/जातीय/ भौगोलीक समानता	१
१८	सञ्चालक व्यवस्थापकलाई चाहिने दक्षता	१
१९	सहकारीको अन्तरसम्बन्ध तथा विशिष्टीकृत सहकारी संघ	१
२०	सहकारीमा सदस्य केन्द्रीयता सूचकाङ्क अभ्यास समेत	३
२१	सहकारीमा अभिलेख व्यवस्थापन	१
२२	सहकारीमा कर्मचारी व्यवस्थापन	१
२३	सहकारीमा सूचना व्यवस्थापन	१
२४	सहकारीमा सुशासन	१
	जम्मा कक्षा	२७

२७ वटा कक्षा बाट अवधि, सहभागीको स्तर र स्रोत व्यक्तिको उपलब्धताको आधारमा २२ वटा कक्षा छनौट गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

३. सहकारी ऐन, नियम तथा सम्पत्ति सुदिकरण अभिमुखीकरण तालिम:

(क) समयावधि: ६ दिन

(ख) कक्षा संख्या: २२ वटा

राज्यमन्त्री

(ग) प्रति कक्षा समय: ९० मिनेट

(घ) सहभागी: समानुपातिक रूपमा कम्तीमा २० बढीमा ३० जना।

(ङ) तालिमको उद्देश्य:-

तालिमको समाप्ती पश्चात सहभागीहरुले निम्न कार्यहरु गर्न सक्नेछन्

१. सहकारीका मूल्य सिद्धान्त र कानूनी प्रावधान अनुरूप संस्था सञ्चालन गर्न।
२. सहकारी ऐन, नियमको बारेमा जानकारी प्राप्त भई नियमानुसार संस्था सञ्चालन गर्न।
३. सम्पत्ति सुद्वीकरण निवारण ऐनका बिषयमा जानकारी प्राप्त भई सोको पालना गर्न।

सि.नं.	विषयवस्तु (Course Contents)	कक्षा संख्या
१	सहकारीको अवधारणा र महत्व	१
२	सहकारीका मूल्य मान्यताहरु	२
३	सहकारी सिद्धान्त र व्यवहारिक प्रयोग	२
४	सहकारी अनुगमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था	२
५	प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७६	१
६	सहकारी संघ संस्था एकीकरण कार्यविधि, २०७७	१
७	सहकारी संस्थाको गठन तथा दर्ता	१
८	सहकारी संस्थाका उद्देश्य तथा कार्यहरु	१
९	सहकारी संचालनका मुख्य तत्वहरु (सदस्यता सम्बन्धी, साधारण सभा, सञ्चालक समिति)	३
१०	सहकारीमा बचत तथा ऋण व्यवस्थापन	२
११	सहकारी संस्थाको कोष सम्बन्धी	१
१२	कसुर, दण्ड, जरिवाना र पुनरावेदन	१
१३	एकीकरण, बिभाजन, बिघटन, दर्ता खारेजी र लिक्विडेसन	१
१४	समस्याग्रस्त घोषणा हुने अवस्था	१
१५	सहकारी ऐनका अन्य बिषयहरु	२
१६	सम्पत्ति सुद्वीकरण निवारण परिचय	१
१७	सम्पत्ति सुद्वीकरण निवारण ऐन, नियम	८

राज्यमन्त्री

१८	सहकारीमा कर सम्बन्धी व्यवस्था	१
	जम्मा कक्षा	३२

३२ वटा कक्षा वाट अवधि, सहभागीको स्तर र स्रोत व्यक्तिको उपलब्धताको आधारमा २२ वटा कक्षा छनौट गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

४. सहकारीको व्यवसायिक योजना तर्जुमा तालिम

(क) समयावधि: ६ दिन

(ख) कक्षा संख्या: २२ वटा

(ग) प्रति कक्षा समय: ९० मिनेट

(घ) सहभागी: समानुपातिक रूपमा कम्तीमा २० र बढीमा ३० जना।

(ङ) तालिमका उद्देश्य

तालिमको समाप्ती पश्चात सहभागीहरूले निम्न कार्यहरू गर्न सक्नेछन्

१. सहकारीका मूल्य सिद्धान्त र कानूनी प्रावधान अनुरूप संस्था सञ्चालन गर्न।

२. सहकारी संस्थाको व्यवसायिक योजना तर्जुमा गरी सोहि अनुसार कार्य गर्न।

३. सहकारी संस्थाको व्यवसायिक विवरणहरूको बिश्लेषण गर्न।

४. सहकारी संस्थाको मध्यमवाट व्यवसायमा संलग्न हुन।

सि.नं.	बिषयबस्तु (Course Contents)	कक्षा संख्या
१	सहकारीको अवधारणा र महत्त्व	१
२	सहकारीका मूल्य मान्यताहरू	२
३	सहकारी सिद्धान्त र व्यवहारिक प्रयोग	२
४	सहकारी अनुगमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था	२
५	प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७६	१
६	सहकारी संघ संस्था एकीकरण कार्यविधि, २०७७	१
७	सहकारी बजारीकरण, एकल सहकारी बजार, वसशिष्टीकृत सहकारी, सहकारी बजार संचालन	१
८	सहकारीमा व्यवसायिक योजना परिचय	१
९	सहकारीमा व्यवसाय पहिचान	१

राज्यमन्त्री

१०	सहकारीमा व्यवसाय छनौट	१
११	पारबिन्दु बिश्लेषण	१
१२	व्यवसायिक योजना तर्जुमा (स्थिति तथा सरोकारवाला बिश्लेषण)	१
१३	व्यवसायिक योजना तर्जुमा (परिकल्पना, ध्येय, लक्ष्य, निर्धारण)	१
१४	व्यवसायिक योजना तर्जुमा (उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यनीति निर्धारण)	१
१५	व्यवसायिक योजना तर्जुमा (बजारीकरण)	१
१६	व्यवसायिक योजना तर्जुमा (क्रियाकलाप निर्धारण)	१
१७	व्यवसायिक योजना तर्जुमा अभ्यास	२
१८	व्यवसायिक योजना तर्जुमा अभ्यास प्रस्तुतिकरण	२
१९	सहकारीमा पर्स बिश्लेषण	६
२०	सहकारीमा अभिलेख व्यवस्थापन	१
२१	सहकारी क्षेत्रका अवसर र चुनौतीहरू	१
२२	सहकारी संस्था सफलताका आधार	१
२३	सम्पत्ति सुद्धीकरण ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरूको वारेमा सामान्य जानकारी	४
	जम्मा कक्षा	३६

३४ वटा कक्षा वाट उपलब्ध कार्यक्रम तथा बजेट, समय सीमा, सहभागीको माग, स्तर, आवश्यकता र स्रोत व्यक्तिको उपलब्धताको आधारमा २२ वटा कक्षा छनौट गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

५. पर्स अनुगमन तथा अभिलेख व्यवस्थापन तालिम

(क) समयावधि: ६ दिन

(ख) कक्षा संख्या: २२ वटा

(ग) प्रतिकक्षासमय: ९० मिनेट

(घ) सहभागी संख्या:- समानुपातिक रुपमा कम्तीमा २० र बढीमा ३० जना

(ङ) तालिमका उद्देश्य

तालिमको समाप्ती पश्चात सहभागीहरूले निम्न कार्यहरू गर्न सक्नेछन्

१. सहकारीका मूल्य सिद्धान्त र कानूनी प्रावधान अनुरूप संस्था सञ्चालन गर्न।

२. सहकारी संस्थाको लेखाका विभिन्न सूचकहरूको बिश्लेषण गर्न।

राज्यमन्त्री

३. सहकारी संस्थाको पर्स अनुगमन प्रणाली अनुसार वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषण गर्न।
४. सहकारी संस्थाको अभिलेख व्यवस्थापन गर्न।

सि.नं.	विषयवस्तु (Course Contents)	कक्षासंख्या
१	सहकारीको अवधारणा र महत्त्व	१
२	सहकारी सिद्धान्त र व्यवहारिक प्रयोग	२
३	सहकारी पर्स बाझ्लेषण	१६
४	सहकारी अनुगमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था	२
५	नेपालको संविधान, प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७६	१
६	सहकारी संघ संस्था एकिकरण कार्यविधि, २०७७	१
७	सहकारीमा अभिलेख व्यवस्थापन	१
८	सम्पत्ति सुदिकरण ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरूको वारेमा सामान्य जानकारी	२
९	सहकारीमा सदस्य केन्द्रीयता सूचकाङ्क अभ्यास समेत	३
१०	जम्मा कक्षा	२९

२९ वटा कक्षावाट उपलब्ध कार्यक्रम तथा बजेट, समयसीमा, सहभागीको माग, स्तर, आवश्यकता र स्रोतव्यक्तिको उपलब्धताको आधारमा २२ वटा कक्षा छनौट गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

६. सहकारी सचेतना जागरण कार्यक्रम

(क) समयावधि: ३ दिन

(ख) कक्षा संख्या: १२ वटा

(ग) प्रति कक्षा समय: ९० मिनेट

(घ) सहभागी: समानुपातिक रूपमा कम्तीमा २५ देखि ३५ जनासम्म।

(ङ) तालिमका उद्देश्य

तालिमको समाप्ती पश्चात सहभागीहरूले निम्न कार्यहरू गर्न सक्नेछन्

१. सहकारीका मूल्य सिद्धान्त र कानूनी प्रावधान अनुरूप संस्था गठन गरी सञ्चालन गर्न।
२. बचत तथा ऋण परिचालन कार्य व्यवस्थित रूपमा सम्पादन गर्न।
३. सञ्चालनमा रहेका समुहसहकारीमा रूपान्तरण गरी व्यवस्थित र स्वशासित हुन।

सि.नं.	विषयवस्तु (Course Contents)	कक्षासंख्या
१	सहकारीको अवधारणा र महत्व	१
२	सहकारीका मूल्य मान्यताहरु	२
३	सहकारी सिद्धान्त र व्यवहारिक प्रयोग	२
४	सहकारी अनुगमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था	२
५	प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७६	१
६	सहकारी संघ संस्था एकिकरण कार्यविधि, २०७७	१
७	सहकारी व्यवसाय र अन्य व्यवसायमा फरक	१
८	सहकारीमा बचत व्यवस्थापन	१
९	सहकारीमा ऋण व्यवस्थापन	१
१०	सहकारी संस्था सफलताका आधार	१
११	सहकारीमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	१
१२	सहकारीमा लैङ्गिक समानता	१
१३	सञ्चालक व्यवस्थापकलाई चाहिने दक्षता	१
१४	सहकारीमा सदस्य केन्द्रीयता सूचकाङ्क अभ्यास समेत	३
१५	बचत तथा ऋण सहकारी संस्था अनुगमनका सुचकांकहरु	१
	जम्मा कक्षा	२०

२० वटा कक्षावाट अवधि, सहभागीको स्तर र स्रोतव्यक्तिको उपलब्धताको आधारमा २० वटा कक्षा छनौट गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

Prasanna
राज्यमन्त्री